

at ytre sig over Samfundets Anliggender, var det ikke saa, at den mødtes af Misbilligelse af den Tids fornemste Personer og Overklasse. Tværtimod, læser man Dagens Dagspresse igennem, vil man se, at Dommen over Henrik Dampe fandt fuldstændig Billigelse, og ogsaa mange Aar efter at han havde udstaaet den Fængselsstraf, der blev idømt ham, selv mange Aar efter, ind i Trediveerne, var Dommen over ham meget skarp, meget bitter fra Overklassens Side.

Komme vi længere frem i Tiden, til Brydningsaarene i Halvfjerserne, minder jeg de ærede Medlemmer om de Domme, der bleve afsagte over de Mænd, der den Gang stode i Spidsen for Arbejderbevægelsen, Pio, Brix og Geleff. De Domme, der den Gang fældedes af juridiske Dommere, Mænd, der hørte Overklassen til, vare haarde og skarpe. Men hvorledes lød nu Omtalen af disse Domme i den Presse, der da repræsenterede Overklassen? Gik den Dom, man fældede over Dommene, ud paa, at de vare for strenge? Det er min Overbevisning, at havde vi den Gang haft Nævninger, som der her foreslaas, havde Pio, Brix og Geleff faaet en endnu haardere Dom. I Virkeligheden var Højesteret i sin Dom i fuldkommen Overensstemmelse med den Tankegang, der besjælede de øvre Kredse af Samfundet. Jeg tænker her ikke alene paa dem, der besade Rigdom, men ogsaa paa dem, der besade megen Kundskab og Dannelse — jeg forstaaer herved ikke Almendannelse, men Hoveddannelse. Men de vare ikke alene i Overensstemmelse dermed, der fandtes tilmed en større Bitterhed og et større Had i Masser af Overklassen mod den frembrydende Arbejderbevægelse end den, Dommerne i det Øjeblik repræsenterede.

Og for vor egen Tids Vedkommende beder jeg ærede Medlemmer af Venstre erindre de Domme, der fældedes over nogle af Venstres bedste Mænd, over Christen Berg og to Mænd som Noes og Nielsen. Nu ere vi alle enige om — sikkert ogsaa den Klasse, som da dømte disse Mænd —, at det var en meningsløs, uretfærdig Dom, der var til Skade og skabte megen Bitterhed og Had. Men paa det Tidspunkt, disse Domme afsagdes, vare de i Virkeligheden overensstemmende med det Ræsonnement, som den Gang gjorde sig gældende indenfor store Dele af de herskende Klasser. Ja, for saa vidt vare de i Uoverensstemmelse med denne Tankegang, som man i den Presse, som den Gang repræsenterede Overklassen, krævede endnu

skarpere Domme. Og havde man paa det Tidspunkt haft Nævninger, som de foreslaas her, er det min Overbevisning — og det støtter jeg paa saa god en Kilde, som det er at læse, hvad man skrev i den Presse, der da repræsenterede Overklassen —, at saa vilde Dommen over Berg og Noes og Nielsen være bleven endnu haardere, end den blev.

Der har til alle Tider hos den herskende Klasse, navnlig dem, der besade Magt og Indflydelse i Kraft af Aner og Rigdom, hersket Bitterhed og Had mod ny frembrydende Bevægelser. Vel er der opnaaet mange Fremskridt, men vi staa overfor en Tid, hvor nye Kræfter kaldes til Deltagelse i det offentlige Liv. Bønderne, den besiddende Del af Landbostanden, er kommen til Magten. Det er meget rigtigt, naar det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds (Borgbjerg) sagde, at der ikke nogen Sinde nu eller senere sendes nogen Kommission ud, der skaanselsløst putter saa den ene saa den anden Gaardmand med Hustru og Børn i Fængsel. Det sker ikke mere, dertil har Bondestanden opnaaet for megen social Magt, og der er ogsaa større Retfærdighedsfølelse. Men der forestaar i dette Land sociale Kampe, som ville medføre megen Bitterhed. Dermed være ikke sagt, at Uretten ikke kan være paa den Klasses Side, som ligger underst, og som repræsenterer de nye Tanker. Det kan den meget vel, der kan være Ubesindighed og Overmod til Stede hos den. Men den Overklasse, der til den Tid er, vil møde denne Underklasse med samme Bitterhed, samme Mangel paa Forstaaelse og paa Føling med det, der er Grundnerven i Bevægelsen, som Overklassen tidligere og i vore Dage har mødt Underklassen med. Og i Stridigheder og Sager, der opstaa som Følge af saadanne socialpolitiske Bevægelser, ville disse Nævninger jo komme til at dømme, og da er det min Overbevisning, at de — ikke altid, men i al Almindelighed — ville afsige Domme, der ville være haardere og skarpere og i større Modsætning til Humanitetens Krav end de, som Dommerne, saaledes som de ere blevne dels ved Udformningen af hele det sociale Liv og dels ved den Kritik, der har fundet Sted, nu og senere ville fælde. Jeg giver dertor min Meningsfælle ganske Ret — jeg vilde ogsaa foretrække at blive dømt og se dem, der høre min Kreds til, blive dømt, af juridiske Dommere, fremfor af — det kan ikke nægtes — vore politiske Modstandere. Nu siges der ganske vist, at der maa